

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק שאריות מזון בצבא הגנה לישראל, התשע"ב-2011

ארגון רבני צהר, מבקש להביע את תמיכתו בהצעת חוק שאריות מזון בצבא הגנה לישראל, התשע"ב-2011, שעניינה לחייב את צבא הגנה לישראל להעביר עודפי מזון הראויים לאכילה לארגונים המספקים מזון לנזקקים שייקבעו על ידי שר הרווחה.

תמיכתנו נובעת מהסיבות הבאות:

- 1. איסור בל תשחית:** התורה קובעת שאסור לצבא ישראל להשחית עצי מאכל כשאין הדבר הכרחי בנימוק "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה" (דברים כ, יט). פירושו של נימוק זה הוא שכל מי שמשחית דבר שיכול להביא תועלת לאדם, הוא למעשה משחית את האדם. חכמינו למדו מכאן שיש איסור להשחית כל דבר שיש בו תועלת, בין מן החי ובין מן הצומח, אלא אם כן הדבר נעשה לצורך (רמב"ם מלכים ו, ג).
צבא הגנה לישראל במדינה היהודית ראוי לו שיתנהג כפי הנורמה המוסרית שקבע ספר הספרים של העם היהודי לצבא ישראל.
 - 2. איסור לבזות אוכלין:** מעבר לאיסור בל תשחית, הכולל איסור להשחית כל דבר שיש בו תועלת, חכמינו נוהרו במיוחד על ביזוי אוכלין, וקבעו שכל מי שמניח דבר הראוי לאכילה במקום בו הוא נמאס הוא כפוי טובה, שכן הוא איננו יודע להעריך כיאות את מה שניתן לו (רש"י תענית כ ע"ב, ד"ה "אין מאכילין").
מידה זו מגונה במיוחד בדורנו המכיל בקרבו ניצולי שואה שסבלו חרפת רעב, והתקיימו מלחם יבש ושאריות מזון.
 - 3. בזבז כספי ציבור-** לפי ההלכה היהודית מי שגובה כסף מהציבור לצרכי הציבור, מחוייב לעשות בהם צרכי הציבור. במקרה בו יש עודפים לפי ההלכה היהודית הכסף צריך לחזור לציבור (שולחן ערוך חושן משפט רנג, ו-ז). במקרה שלנו הדרך הנכונה לעשות זאת הוא להעבירו לעמותות הדואגות לנזקקים.
 - 4. חובת צדקה-** הצבא בהיותו גוף ציבורי ו"צבא העם", ראוי לו לאמץ את הנורמה המוסרית של הציבוריות היהודית לפיה "מעולם לא ראינו ולא שמענו בקהל מישראל שאין להן קופה של צדקה" (רמב"ם, הלכות מתנות עניים ט, ג).
- עם זאת, לדעתנו אין מקום לחייב את הצבא לשאת בעלויות הכספיות של העברת המזון ליעדו, אלא עליו לתאם זאת באופן מוסכם עם עמותות הרווחה.